

ע"פ 8823/13 - אסמעיל אלהוזייל נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 8823/13

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט נ' הנדל

המערער: אסמעיל אלהוזייל

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע
מיום 4.12.2013 בת"פ 34691-09-12 שניתן על ידי
כבוד השופט א' אינפלד

תאריך הישיבה: י"ב בתשרי התשע"ה (6.10.2014)
בשם המערער: עו"ד אוהד סלמי

בשם המשיבה: עו"ד אייל כהן
בשם שירות המבחן: גב' ברכה וייס

פסק-דין

השופט ס' ג'ובראן:

1. ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופט א' אינפלד) בת"פ 34691-09-12 מיום 4.12.2013, במסגרתו הושת על המערער עונש של 26 חודשי מאסר בפועל; שישה חודשי מאסר על תנאי; פסילה מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 11 חודשים; ופיצוי בסך 3,000 ש"ח.

2. ביום 13.9.2012 הוגש נגד המערער כתב אישום המייחס לו עבירות של שוד בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); נהיגה ללא רישיון נהיגה, לפי סעיף 62 ו-10 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: פקודת התעבורה); נהיגה ללא רישיון רכב, לפי סעיף 2 לפקודת התעבורה; נהיגה ללא ביטוח, לפי סעיף 2 לפקודת הביטוח [רכב מנועי], התשל"ז-1970; והדחה בחקירה, לפי סעיף 245(ב) לחוק העונשין. כתב האישום כלל שני אישומים. על פי הנטען באישום הראשון, ביום 1.9.2012 בשעות הערב, נסע המערער יחד עם שניים נוספים לכיוון היציאה מרהט, שם עצרו את הרכב והציעו טרמפ למתלונן - אזרח אריתראי אשר עמד בתחנת האוטובוס. בשלב מסוים, סטה המערער מן הדרך לעבר שביל עפר ועצר שם. הנאשם השני בתיק לפת את צווארו של המתלונן בחוזקה והמערער חיפש בכיסיו. בחוזק יד, שדדו ממנו את שכר יומו (200 ש"ח), את מכשיר הטלפון הסלולארי שלו ואת ארנקו, בו היו מסמכי אשרת שהייה שלו בישראל. עוד נטען כי המתלונן ביקש לעזוב את המקום וללכת לדרכו, אז התנפלו עליו המערער והנאשם השני והכניסוהו בכוח למושב האחורי של הרכב והחלו לנסוע לכיוון רהט. בשלב מסוים, הצליח המתלונן לפתוח את הדלת ולהוציא את רגלו האחת מהרכב, או אז האיץ המערער את המהירות. בעקבות כך, נפל המתלונן על הכביש והמערער ושאר נוסעי הרכב נמלטו. בכתב האישום נטען עוד כי המערער נהג ברכב ללא ביטוח ובלי שהיה ברשותו רישיון נהיגה ורישיון רכב. באישום השני, נטען כי במהלך החקירה, ניסה המערער להדיח את המתלונן לחזור בו מתלונתו או לחלופין להטיל ספק בזיהויו. זאת עשה באמצעות תחנונים והפצרות, אימים והפחדות, וכן באמצעות הצעת תמורה כספית. בין היתר, איים המערער על המתלונן כי מחכים לו מחוץ לתחנה וכי יערפו את ראשו ויהפכו לו את החיים ל"גיהנום". ביום 1.9.2013 הכריע בית המשפט המחוזי את דינו של המערער והרשיע אותו, לאחר שמיעת הראיות, בכל העבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

גזר הדין של בית המשפט המחוזי

3. בהוראת בית המשפט המחוזי, נערך תסקיר שירות מבחן בעניינו של המערער. מן התסקיר עולה כי המערער הוא צעיר ללא עבר פלילי. שירות המבחן התרשם כי המערער חבר לחברה שולית והוא מושפע מלחצים חברתיים. עוד התרשם שירות המבחן כי המערער אינו חושש ממורת החוק, מקל ראש בחוקי התעבורה ומפחית מחומרת מעשיו בהקשר זה. שירות המבחן העריך כי קיימת לגביו רמת סיכון גבוהה להמשך מעורבות פלילית ותעבורתית. לנוכח האמור, שירות המבחן לא מצא מקום לבוא בהמלצה בעניינו.

4. ביום 4.12.2013 גזר בית המשפט המחוזי את דינו של המערער. בקביעת המתחם, עמד בית המשפט המחוזי על מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות שוד, ובתוך כך על ע"פ 2849 מדינת ישראל נ' טבגה (23.5.2013) (להלן: עניין טבגה), בו קבע בית משפט זה מתחם עונש הולם הנע בין שישה חודשים ל-50 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט שקל לחומרה את העובדה שהמערער ביצע את השוד בצוותא חדא ואת הפגיעה במתלונן, לרבות גניבת רכוש בעל משמעות עבורו. יחד עם זאת, קבע בית המשפט כי המקרה הנוכחי לא מדורג ברף העליון של מעשי השוד, שכן לא מדובר באירוע אלים באופן חריג או בשימוש בכלי חד. לנוכח האמור, נקבע, בגין עבירת השוד, מתחם עונש שנע בין שישה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות ו-44 חודשי מאסר בפועל. בגין עבירת ההדחה בחקירה, נקבע מתחם עונש אשר נע בין מאסר על תנאי ושירות לתועלת הציבור ל-12 חודשי מאסר בפועל. בתוך המתחם, בית המשפט נתן משקל לאמור בתסקיר שירות המבחן, בין היתר, הקלת הראש שהפגין המערער בחוקי התעבורה; רמת המסוכנות הגבוהה

הנשקפת ממנו; והעובדה כי שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית בעניינו. לקולה, שקל בית המשפט את גילו הצעיר של המערער והשתייכותו לקטגוריית "בגירים צעירים"; עברו הנקי; נסיבותיו האישיות; היותו עצור משך שלושה חודשים וכן הימצאותו בתנאים מגבילים למשך תקופה אחרת, אותם לא הפר. לנוכח האמור, גזר בית המשפט המחוזי על המערער 22 חודשי מאסר בגין מעשה השוד ו-4 חודשי מאסר בגין עבירת ההדחה בחקירה, כך שבסך הכל הטיל עליו עונש של 26 חודשי מאסר בפועל. מכאן הערעור שלפנינו.

נימוקי הערעור

5. המערער הגיש ערעור על הכרעת הדין וגזר הדין של בית המשפט המחוזי. ואולם, ביום 5.10.2014 הוגשה הודעה לבית משפט זה לפיה המערער חוזר בו מערעורו על הכרעת הדין ועומד על ערעורו על גזר הדין. בערעורו על גזר הדין, משיג המערער הן על המתחם שקבע בית המשפט המחוזי והן על העונש שנקבע בתוך המתחם. אשר למתחם העונש, נטען כי שגה בית המשפט בכך שלא נתן משקל מספק לעובדה כי הפגיעה במתלונן לא הייתה קשה במיוחד, וכי הרכוש שנגנב ממנו הוא בעל ערך כספי מועט. המערער מפנה גם לשורה של פסקי דין אשר לשיטתו מלמדים על עונשים מתונים יותר. אשר לעונש בתוך המתחם, נטען כי בית המשפט לא ייחס משקל מספק לנסיבותיו האישיות של המערער ובכללן גילו הצעיר בעת ביצוע העבירה המתקרבת לקטינות; עברו הנקי; היותו בן למשפחה המונה 8 ילדים כאשר האב והאם לא עובדים; מעצרו מאחורי סורג ובריח למשך שלושה חודשים ושהותו בתנאים מגבילים למשך שנה מבלי שהפר את התנאים.

6. בדיון לפנינו מיום 6.10.2014 חזר בא כוח המערער על עיקרי טיעונו בכתב, והוסיף כי התסקיר העדכני מלמד על מודעות ולו ראשונית מצדו של המערער לחומרת העבירות שביצע וכן כי הוא הודה כעת בעבירת השוד והתחיל בהליך של טיפול פרטני.

תשובת המשיבה

7. המשיבה מנגד, ביקשה לדחות את הערעור. בא כוח המשיבה הדגיש את חומרת המעשים, היות השוד בוצע בצוותא חדא, ותוך שימוש בכוח. המשיבה ציינה גם כי המערער לא הודה במעשיו ולא חסך זמן שיפוטי וכן כי בית המשפט נתן משקל לנסיבותיו האישיות. עוד טענה המשיבה כי הפסיקה אליה הפנה המערער אינה מלמדת על המקרה הנוכחי.

תסקיר שירות מבחן

8. ביום 23.9.2014 הוגש תסקיר שירות מבחן עדכני בעניינו של המערער. מן התסקיר עולה כי במאסרו הוא משולב בתעסוקה בתחום האפסנאות וכן בקבוצת אלימות ובסדנת הכנה לשחרור, וכי הוא מקבל טיפול פרטני. מן התסקיר עולה גם כי הוא הודה בפני גורמי הרווחה במעשה השוד, הביע מודעות ראשונית לחומרת המעשה, אך לא הביע אמפטיה כלפי קורבן העבירה.

דיון והכרעה

9. נתנו את דעתנו לחומרת העבירה, לנסיבות שליוו את ביצועה, לתוצאותיה, וכן לרמת הענישה הנוהגת, ושוכנענו כי העונש שהוטל על המערער אינו חורג מרמת הענישה בגין העבירות בהן הוא הורשע, ומשכך אין מקום להתערבותנו. כידוע, ערכאת הערעור אינה מתערבת בחומרת העונש שנקבע על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים (ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל (29.1.2009); ע"פ 7563/08 אבו סביח נ' מדינת ישראל (4.3.2009); ע"פ 7439/08 פלוני נ' מדינת ישראל (4.3.2009); ע"פ 9437/08 אלגריסי נ' מדינת ישראל (12.5.2009)). מצאנו כי המקרה הנוכחי אינו נמנה על אותם המקרים המצדיקים התערבות, כפי שיובהר להלן.

10. אשר למתחם הענישה, אין חולק על חומרתו של האירוע בגינו הורשע המערער. למרבה הצער, אירועים כגון אלה כבר אינם מעטים במספרם ועל בתי המשפט להירתם לביעורם, כאשר נפסק לא פעם כי ענישה מחמירה היא אחד האמצעים לכך (ע"פ 1257/14 כרים נ' מדינת ישראל, פסקה כא לפסק דינו של השופט א' רובינשטיין (16.6.2014)). המערער טוען בערעורו כי נסיבות ביצוע העבירה אינן חמורות וזאת משום שהפגיעה במתלונן לא הייתה קשה במיוחד; לא היה שימוש באלימות חריגה; ומשום שהרכוש שנגנב ממנו הוא "מועט ערך". אין בידי לקבל טענה זו. אכן, המקרה הנוכחי לא מדורג ברף העליון של מעשי השוד. אולם, תקיפת הזולת וגזילת רכושו בכוח, מטביעה חותם טראומטי על הקורבן, תהיה מידת האלימות שהופעלה עליו אשר תהיה. לא ניתן להקל ראש בתקיפתו של המתלונן שכל חטאו היה לתת אמון במערער ושותפיו, כשכל מטרתו הייתה להגיע למקום חפצו ובכך נפל קרבן הוא למעלליהם. זאת ועוד, הרכוש שנגנב מן המתלונן הוא בעל משמעות רבה ביחס אליו, שכן המדובר באזרח זר שנגזל ממנו שכר יומו, מכשיר הטלפון שלו ואשרת השהייה שלו. כמו כן, בית המשפט המחוזי נתן מענה לטענתו זו של המערער בכך שקבע כי "למרות הפגיעה הפיזית במתלונן באמצעות לפיפת צווארו וחניקותו, אין מדובר באירוע אלים באופן חריג, אין שימוש בכלי משחית ובסופו של דבר לא נגרמה חבלה פיזית למתלונן" (פסקה 26 לגזר דינו של בית המשפט המחוזי).

11. ועוד, עיון בפסיקה שניתנה על ידי בית משפט זה בגין ביצוע עבירה זהה שנעברה בנסיבות דומות לאלו שבמקרה שבפנינו, מראה כי העונש שנגזר על המערער אינו חורג מרמת הענישה הנהוגה. כך למשל, ע"פ 5535/12 כאברי נ' מדינת ישראל (1.5.2013) עסק באירוע שוד בנסיבות מחמירות כאשר שני נאשמים תקפו אישה בצוותא ותלשו בחוזק את התיק מאחיזתה, וזאת לאחר שאחד מהם הפיל אותה ארצה והכה אותה בפניה. שני הנאשמים הודו בעבירה שיוחסה להם, ובית המשפט המחוזי גזר על האחד ארבע וחצי שנים ועל השני ארבע שנים. ערעורם לבית משפט זה על חומרת העונש התקבל והעונשים הופחתו ל-46 חודשי מאסר ו-40 חודשי מאסר, בהתאמה. יצוין גם כי במקרה הנוכחי, המערער הורשע בנוסף לעבירת השוד, בעבירה של הדחה בחקירה והושת עליו בגינה עונש של 4 חודשי מאסר מתוך 26 החודשים שהושתו עליו בסך הכל.

12. אמנם, הפסיקה אליה מפנה המערער מראה עונשים מתונים יותר מזה שנגזר עליו, אולם לא במידה המצדיקה את התערבותנו. כך למשל, בעניין טבגה, בבסיס העונש הקל יחסית שנגזר על המערער ניצבו נסיבותיו המיוחדות של המקרה, ובכללן, ביצוע העבירות לאחר שאחיו של הנאשם הזעיק אותו למקום באישון לילה בטענה שהוא מוכה בעקבות תגרה שבה היה מעורב. בנוסף נשקלו נסיבותיו האישיות המקלות של הנאשם ובכללן הודאתו והבעת חרטה מצדו; לקיחת אחריות על מעשיו ורצונו להשתלב בהליך טיפולי; וכן המלצת שירות המבחן לא להטיל עליו עונש של מאסר בפועל. פסיקה אחרת אליה מפנה המערער אינה מלמדת על המקרה שלפנינו. כך, ע"פ 9094/12 טספאי נ' מדינת ישראל (28.4.2013) עוסק בעבירת שוד לפי סעיף 402(א) ולא בעבירת שוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב). ובע"פ 3879/12 פלוני נ' מדינת ישראל (3.1.2013) מדובר בקטין שערעורו התקבל ועונשו הופחת בהסכמת המדינה.

13. אשר לעונש בתוך המתחם, לא ניתן לומר כי השיקולים שהעלה המערער ובכללם גילו הצעיר, עברו הנקי, ושהותו במעצר נעלמו מעיניו של בית המשפט המחוזי, וניכר כי הוא נדרש להם בגזר דינו (ראו: עמוד 8-9 לגזר הדין). על כן, איננו רואים מקום להתערב בעונש שגזר בית המשפט המחוזי.

14. סוף דבר, הערעור נדחה.

ניתן היום, י"ג בחשון התשע"ה (6.11.2014).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט
